

Stárkovský zpravodaj

číslo I
duben
ročník
2022

Stárkov

Bystré

Horní Dřevíč

Chlívce

Vápenka

Čarodějnice
Emerich Rath
Křížová cesta
Spolky

Hornictví jako fenomén (rozhovor)
Městská knihovna Stárkov
Zprávy z náchodské nemocnice
Historie

Nejblíží akce

16. dubna Koncert v kině
30. dubna Čarodějnice
4. června Dětský den
25. června Volejbalový turnaj a letní kino

SLOVO STAROSTY

Vážení čtenáři,

jara jsme se dočkali, to je pozitivní zpráva. Duben je prvním opravdu jarním měsícem. Vše, co může kvést, kvete, vše, co se může zazelenat se zelená. Ještě jsme se ale nenadechli po dvouletém sevření covidem a už nás ohrožuje další virus jménem Válka na Ukrajině. V dnešní době naprosto nepřijatelný zásah do demokracie suverénního státu s největším dopadem na jeho civilní obyvatele. Bohužel to pocítujeme i my všichni, hlavně naše peněženky. I naše společnost se, doufám, po prvotním šoku z války začne probouzet a bude mít chuť se potkávat a užít si tak tradiční svátky a obyčeje, jako jsou Velikonoce.

V našem městě se v těchto chvílích začínají rozbíhat investiční akce zmiňované v minulém čísle zpravodaje. Po všech strastech bylo předáno staveniště opravy cesty ve Chlívčích se společností STRABAG a.s., v příštím týdnu bude předána stavba opravy komunikace u školy společností EUROVIA a.s.. Na přelomu dubna a května začneme s úpravou části náměstí před mateřskou školou, kde bude odstraněn současný povrch, který dostane nový kabát v podobě žulových kostek. Před prázdninami dojde k výstavbě druhé etapy splaškové kanalizace a vodovodu na Solovicích. V rámci této akce máme požádáno na Ministerstvu pro místní rozvoj o částku 1.500 000 korun na komunikaci. Výsledek bude znám během letošního června. Pokud budeme úspěšní, proběhne v letošním roce kompletní zasíťování této lokality. O prázdninách přebudujeme dílny na polytechnickou učebnu, včetně nového imobilního WC ve škole, za podpory integrovaného regionálního operačního programu ve výši 1,2 milionu korun. Celkové náklady na tuto přestavbu dosáhnou cca 1,7 mil. Kč. Na našich zaměstnancích bude úprava plochy okolo dřevorezby medvěda na náměstí, včetně chodníku od radnice směrem ke školní ulici. Během letní sezóny dojde také k opravě kapličky na Šibeníku a vyrobeny jsou dvě nové autobusové zastávky.

Po dvouleté přestávce můžeme v plné míře připravovat i naše kulturní akce na 100%. Kulturní a tradiční akcí, kterou jste „rozjeli“ už skoro před třiceti lety, jsou čarodějnice. S doprovodným programem se můžete seznámit na stránkách tohoto čísla zpravodaje. Určitě se těšíte, společně se mnou, že si to opět užijeme. Já letos použiji jeden malý doplněk oblečení – černou pásku na rukávu. Z jakého důvodu? Po všech proběhlých ročnicích nevystoupí mateřská stárkovská kapela KatBand. Po mnoha letech ukončila svou dráhu koncertování na našich akcích, za což se vlastně nedá ani v dostatečné míře poděkovat. I tak všem jejím členům děkuji za nás všechny. Na „prozatím“... poslední vystoupení se můžete přijít podívat 16. dubna od 20 hodin do kina, kde si jejich dráhu budeme moci připomenout.

Všem přeji pohodové jaro a třeba na čarodějnicích se s vámi těším na viděnou.

Petr Urban

KRÁTCE

Tříkrálová sbírka

Letošní celostátní Tříkrálová sbírka, při které koledníci po loňské pauze opět vyšli koledovat do ulic, skončila velkým úspěchem. Na sbírkovém kontě se díky štědrým dárcům k 3. únoru 2022 nashromáždilo rekordních 137 601 351 korun pro potřebné. Stárkov se do celostátní akce zapojuje od roku 2013, kdy vyšla v našem městě do ulic první skupinka.

Foto: Petr Urban

V letošním roce to byly skupiny čtyři – malé děti obešly náměstí a nejbližší okolí, větší potom širší centrum. Divadelní soubor Medvěd se rozdělil na dvě části a zavítal do Horního Dřeviče a Vápenky a také Bystrého a Chlívčů. Všem moc děkujeme nejenom za štědré příspěvky – v naší obci se vybralo celkem 32 933 korun – ale i za vřelá přijetí, protože pro nás je to i skvělá příležitost se potkat se sousedy. Budeme se těšit zase v příštím roce!

Čarodějnice

Po dlouhé pauze čeká návštěvníky letošního ročníku Čarodějnic bohatý program. Do přírodního areálu horní hřiště stojí za to dorazit i za hudbou nebo divadlem. Akce začíná programem pro děti v 17 hodin.

Koncert písničkářky

Od 18 hodin vystoupí mladá původem ostravská písničkářka Petra Göbelová. Vlastní pop-folkové písničky zpívá s kytarou a také looperem, na který si nahrává perkusivní zvuky nebo vokály. Petra také spolupracovala s řadou významných hudebníků, vybrali si ji Tomáš Klus nebo skupina Chinaski. Odehrála celé turné s písničkářem Pokáčem, se kterým nazpívala duet „Láska na vsi“. Jenom tři dny před koncertem ve Stárkově má v Brně křest její nová deska „Někdy“. Máme se na co těšit.

Divadlo

Do doprovodného programu letošních čarodějnic přispějí i stárkovští ochotníci z Divadelního souboru Medvěd. Na posledním ročníku akce zahráli svou verzi Sněhurky (a třech trpaslíků). Co konkrétně v souboru chystáme, si necháme jako překvapení na 30. duben, ale prozradíme, že se opět bude jednat o adaptaci pohádkového příběhu.

Nanovor

Kapelu Nanovor ve Stárkově známe velmi dobře. Zajímavé je to, že vznikla už na podzim 1984, tehdy navázala na hardrockovou legendu Meteor. Hudebně se od počátků snaží o vlastní repertoár ve stylu tvrdé kytarové nové vlny. Stylově se vrací k melodickému hardrocku, objevují se i prvky metalu. Jejich koncert začne po slavnostním zapálení hranice kolem 21. hodiny.

František Šedivý

Emerich Rath - film a dokument

Člověk s neuvěřitelným životním příběhem Emerich Rath byl všestranným sportovcem, olympionikem, trampem i zručným obchodníkem se sportovními potřebami. Jeho jméno se po řadě let začíná vracet do veřejného prostoru, odkud během druhé poloviny minulého století prakticky zmizelo. Emerich je spojen i se Stárkovem – na konci života bydlel několik měsíců v domově důchodců, který fungoval na stárkovském zámku.

Emerich v Krakově v roce 1913

Foto: F. Šedivý

Emerich Rath se narodil v roce 1883 v Praze do rodiny ševce. Brzy se ovšem přestěhovali do Broumova, kde jeho otec sehnal práci. Přestože se Emerich později stává vrcholovým sportovcem, známky z tělocviku výborné neměl. Ještě jako žák měšťanské školy dostal první lyže a stal se tak průkopníkem lyžování v tamním regionu, protože první lyže do Čech dovezl hrabě Harrach z Norska pouhé čtyři roky předtím. Co dělá Emericha Ratha výjimečným,

je úctyhodný počet různých sportovních disciplín, kterým se za života věnoval. Byly jich desítky a zejména na začátku 20. století v nich vítězil na evropské úrovni. V Německu byl nazýván „králem dálkového pochodu s armádní výzbrojí“ – v tomto závodě zvítězil jedenáctkrát, z toho čtyřikrát v Berlíně v závodě na 50 km. Na přelomu 19. a 20. století pracoval Emerich Rath v Praze v různých firmách, kde sbíral zkušenosti jako příručí nebo prodavač, mj. v železářství U Rotta. Nakonec nejvíc proslul svým obchodem se sportovními potřebami v ulici Na Příkopě.

Obchod se stal legendárním i díky tomu, že tam chodily generace zákazníků a nabízel nedostupné sportovní nebo trampské zboží. Provozovnu zavřeli až komunisté v padesátých letech. A Emerich, obviněný z propagace západního stylu života, strávil rok ve vězení. Následně byl s komunisty vyměřeným minimálním důchodem nucen pracovat jako metař a vykonávat pomocné práce.

Jméno Emericha Ratha je hojně skloňováno také v souvislosti s lyžařským závodem z roku 1913, kdy ve špatném počasí zemřeli ve vánici Bohumil Hanč a Václav Vrbata. Méně se už ví, že jedním z odvážných, kteří se je snažili zachránit, byl právě Rath. V českých kinech je teď možné o téhle události vidět film Poslední závod, který je vyprávěn z perspektivy Emericha Ratha. Výborně ho zahráli Marek Adamczyk a Oldřich Kaiser. Mimořádně Rath se další záchranné operace se účastnil také v Alpách během první světové války.

Jeho osud poznamenal jeho německý původ. Vztahy mezi Čechy a Němci nebyly v tehdejší Rakousku-Uhersku ideální. Emerich mluvil plynule česky i německy a ovládal řadu dalších jazyků, během života procestoval většinu evropských zemí. S příchodem roku 1918 získal československé občanství a během druhé světové války se projevuje výrazně antifašisticky. Pomáhá skrývat židovského občana a ocitne se i v hledáčku gestapa.

O Emerichu Rathovi dosud nevyšla česky ucelená publikace, své vzpomínky přitom sepsal do knihy „Der Gepäckmarsch über 50 km und warum ich siegte“. Mimo skvělého filmu Poslední závod si můžete poslechnout i pořad Českého rozhlasu Plus, který jsme natočili společně s publicistou Radimem Štíchou. Jmenuje se „Ten třetí v příběhu Vrbaty a Hanče. Emerich Rath chtěl umět všechny sporty a nikdy se nevzdával.“ V premiéře se vysílá 19.3. 2022 a je stále k poslechu na internetu nebo v podcastových aplikacích.

František Šedivý

Emerich Rath v pozdější věku (foto: F. Šedivý)

SPOLKY

Klub vojenské historie T-S 19 Turov

Co nového v bunkru na Turově?

S dovolením Vám přinášíme pohled do činnosti a aktivit Klubu vojenské historie T-S 19 Turov, který se pečlivě stará o rekonstrukci této předválečné stavby z roku 1938.

„Rok 2021 byl pro nás s ohledem na tvrdý lockdown na jaře letošního roku velmi složitý. Ve sdružení máme členy i z velmi odlehlých obcí a měst jako je Brno nebo Tábor. Při uzávěře okresů jsme tak pracovali v užším kruhu zejména u počítače a v dílně,“ otevírá téma roku 2021 předseda sdružení Jakub Joudal.

Na jaře tak bunkráci z Turova zejména tiskli na 3D tiskárně komponenty pro funkční repliku dobové elektroinstalace v objektu a na zakázku vyráběli pro kolegy z ostatních sdružení repliky maskovacích ok. „Ihned po uvolnění opatření jsme se na objektu sešli a pracovalo se zejména na dobové elektroinstalaci a rekonstrukci ve filtrovně a strojovně. Původní izolaci spolu s patinou jsme vytvořili i na potrubí pro odtah spalin z provozu dieselagregátu. Mrzela nás jen neúčast návštěvníků, které jsme mohli začít provádět za dodržení hygienických nařízení až v letních měsících,“ pokračuje místopředseda spolku Jan Joudal.

Členům místního KVH bohužel v létě nepřálo ani počasí: „Je už

Foto: Jan Vachtl

takovou nepříjemnou tradicí, že nám v létě vždy alespoň jedna pracovní akce celá proprší a my se tak musíme věnovat práci jen uvnitř a ta venku stojí,“ okomentoval letní strasti člen KVH Martin Flieger. Navzdory složitým podmínkám a nepříznivému vlivu počasí se podařilo v letošním roce vně objektu přesunout zázemí pro členy spolku dále od objektu, pravidelně udržovat zeleň, umístit nové kontejnery na tříděný odpad pro návštěvníky objektu a uvnitř objektu téměř dokončit trvalou elektroinstalaci v horním patře a osadit nové dobové zárubně do levé střelecké místnosti a ubikace velitele objektu.

V novém roce plánují turovští bunkráci pokračovat v dobové elektroinstalaci v celém spodním patře, kde je v plánu i úplná rekonstrukce místnosti zemní telegrafie. Vně objektu by rádi místní nadšenci pokračovali ve výstavbě repliky protipěchotní překážky. Přesvědčit se o tom budete moci vždy poslední víkend v měsíci od března do listopadu na pravidelných otevíracích hodinách.

Jan Vachtl

TJ Sokol Stárkov

TJ Sokol Stárkov byl i přes zimu aktivní, i když sportovní výkony měly zimní přestávku. Mezi vánočními svátky se uskutečnil v klubovně na hřišti „Šipkový turnaj“, tradičně se na Silvestra odehrál na hřišti „Silvestrovský fotbálek“ a přes zimu se připravovala VIP zóna ve 2. patře nad kabinami. Pro toto se připravuje balkón, který bude pro VIP zónu přístupný z venku. Vše se chystá, tak aby byly nové prostory zpřístupněny již na jarní část fotbalové sezóny. Dále Vám představujeme kompletní zápasový program našich nejmenších prcků mladší přípravky 3+0, dále prcků o chlup větších mladší přípravky 4+1 a program našeho A mužstva. Pro přehled také zveřejňujeme program stárkovského hřiště, protože stejně jako na podzim, tak i na jaře, u nás odehrají své zápasy nejen stárkovští fotbalisté, ale také muži Červený Kostelec B. Dále pro Vás připravujeme Velikonoční zábavu na sobotu 16. 4. do místního kina, kde svoji „Dernijéru“ odehraje místní Kat Band ve společnosti kamarádů Nanovor. Kat Band se tímto rozloučí se svojí téměř 20-ti letou hudební historií.

Těšíme se na Vás, přátelé.

Luboš Gorgan

PROGRAM HŘIŠTĚ STÁRKOV – JARO 2022

Březen 2022

Ne. 27.3.

10.00 Červený Kostelec B – Teplice n./M. OP muži

Duben 2022

So. 9. 4.

09:00 **Stárkov** - Police nad Metují OP mladší přípr. 4+1

10:40 **Stárkov** - Hronov OP mladší přípr. 4+1

16.30 **Stárkov** – Velké Poříčí B OP muži

Ne. 17. 4.

10.00 Červený Kostelec B– Zábrodí OP muži

So. 23. 4.

17.00 **Stárkov** – Machov OP muži

Ne. 24. 4.

10.00 Červený Kostelec B– Velké Poříčí B OP muži

Květen 2022

Ne. 1. 5.

10.00 Červený Kostelec B– Velká Jesenice OP muži

Čt. 5. 5.

17.00 **Stárkov** – Jaroměř „Káčata“ OS mladší přípr. 3+0

17.30 **Stárkov** – Jaroměř „Lvičata“ OS mladší přípr. 3+0

So. 7. 5.

09:00 **Stárkov** - Broumov OP mladší přípr. 4+1

10:40 **Stárkov** - Jaroměř OP mladší přípr. 4+1

17.00 **Stárkov** – Provodov OP muži

Ne. 8. 5.

10.00 Červený Kostelec B– Machov OP muži

Ne. 22. 5.

10.00 Červený Kostelec B– Provodov OP muži

So. 28. 5.

17.00 **Stárkov** – Červený Kostelec B OP muži

Červen 2022

Čt. 2. 6.

17:00 **Stárkov** - Náchod „Modrá“ OS mladší přípr. 3+0

SPOLKY

- 17:30 **Stárkov** - Náchod „Bílá“ OS mladší přípr. 3+0
So. 4. 6.
09:00 **Stárkov** - Broumov OP mladší přípr. 4+1
10:40 **Stárkov** - Jaroměř OP mladší přípr. 4+1
Ne. 5. 6.
10.00 Červený Kostelec B– Police nad Metují B OP muži
So. 11. 6.
17.00 **Stárkov** – Teplice nad Metují OP muži
Ne. 19. 6.
10.00 Červený Kostelec B– Velichovky OP muži

Okresní přebor – Stárkov mladší přípravka – 4+1

- So. 9. 4. 09:00 **Stárkov** - Police n/ M (hř. **Stárkov**)
10:40 **Stárkov** - Hronov
Ne. 17. 4. 12:50 Česká Skalice - **Stárkov** (hř. Náchod–Hamra)
13:40 Náchod B - **Stárkov**
So. 23. 4. 09:00 Machov - **Stárkov** (hř. Machov)
09:50 Rasošky - **Stárkov**
So. 7. 5. 09:00 **Stárkov** - Broumov (hř. **Stárkov**)
10:40 **Stárkov** - Jaroměř
So. 14. 5. 09:00 Police n/ M - **Stárkov** (hř. Police n.M.)
09:50 Hronov - **Stárkov**
So. 21. 5. 09:50 Náchod B - **Stárkov** (hř. Č.Skalice)
10:40 Česká Skalice - **Stárkov**
So. 28. 5. 09:00 Rasošky - **Stárkov** (hř. Rasošky)
09:50 **Stárkov** - Machov
So. 4. 6. 09:00 **Stárkov** - Broumov (hř. **Stárkov**)
10:40 **Stárkov** - Jaroměř

Okresní přebor - Stárkov muži – jaro 2022

- Ne. 3. 4. 15:00 Zábrodí - **Stárkov** hř. Zábrodí
So. 9. 4. 16:30 **Stárkov** - Velké Poříčí B hř. **Stárkov**
Ne. 17. 4. 17:00 V. Jesenice - **Stárkov** hř. V. Jesenice
So. 23. 4. 17:00 **Stárkov** - Machov hř. **Stárkov**
Ne. 1. 5. 17:00 Babí - **Stárkov** hř. Babí
So. 7. 5. 17:00 **Stárkov** - Provodov hř. **Stárkov**
Ne. 15. 5. 17:00 Hronov - **Stárkov** hř. Náchod - Hamra
Ne. 22. 5. 17:00 Police n/M B - **Stárkov** hř. Police n. M.
So. 28. 5. 17:00 **Stárkov** - Čer. Kostelec B hř. **Stárkov**
Ne. 5. 6. 17:00 Velichovky - **Stárkov** hř. Velichovky
So. 11. 6. 17:00 **Stárkov** - Teplice n/M hř. **Stárkov**
So. 18. 6. 16:00 Dolany - **Stárkov** hř. Dolany

Okresní soutěž – Stárkov mladší přípravka – 3+0

- Čt. 21. 4. 17:00 Česká Skalice - **Stárkov** (hř. Č. Skalice)
17:30 V. Jesenice - **Stárkov**
Čt. 28. 4. 17:00 Červený Kostelec B - **Stárkov** (hř. Č. Kostelec)
17:30 Červený Kostelec A - **Stárkov**
Čt. 5. 5. 17:00 **Stárkov** - Jaroměř „Káčata“ (hř. **Stárkov**)
17:30 **Stárkov** - Jaroměř „Lvičata“
Čt. 12. 5. 17:00 Červený Kostelec B - **Stárkov** (hř. V. Jesenice)
17:30 Červený Kostelec A - **Stárkov**
Čt. 19. 5. 17:00 N. Město - **Stárkov** (hř. Č. Skalice)
17:30 V. Jesenice - **Stárkov**
Čt. 26. 5. 17:00 Police n/M „Tuleni“ - **Stárkov** (hř. Police n. M.)
17:30 Police n/M „Lachtani“ - **Stárkov**
Čt. 2. 6. 17:00 **Stárkov** - Náchod „Modrá“ (hř. **Stárkov**)
17:30 **Stárkov** - Náchod „Bílá“
Čt. 9. 6. 17:00 Náchod „Bílá“ - **Stárkov** (hř. Hamra-nový)
17:30 Náchod „Modrá“ - **Stárkov**

Český rybářský svaz, z.s. Místní organizace Stárkov

V loňském roce jsme na dalších 10 let získali od CHKO výjimku na chov raka říčního. Hlavně zásluhou hospodáře pana Grunta se již od roku 1997 snažíme o záchranu račí populace v našich revírech.

Na chovném potoce v Janovicích bylo v říjnu odloveno více než 1000 kusů násady pstruha obecného, která byla následně vysazena do Olšavky. Je to sice jen malá část toho na co jsme byli zvyklí před lety, ale při vysokém počtu vyskytujících se vyder říčních a volavek se asi lepších výsledků jen tak nedočkáme. Tomu také bohužel odpovídají úlovky pstruhů obecných na

našich potocích, které počítáme v jednotkách kusů ročně.

Těsně před dokončením je technická dokumentace k chovnému rybníku ve Studnicích, který jsme získali do vlastnictví v roce 2019. Rybník byl také částečně odbahněn a osazen násadou kapra a lína.

Naopak zřejmě poslední výlov nás letos čeká na chovném rybníku Slavětín u Radvanic. Státní podnik, který má tuto nemovitost ve správě se již delší dobu snaží rybník prodat a nakonec se zájemce našel. Cena přesahující 1 milion byla daleko za možnostmi našeho spolku.

Aktuálně evidujeme 122 členů, 107 dospělých a 15 dětí a mládeže do 18 let. Letošní rok je pro nás rokem volebním, kdy budeme volit členy výboru a dozorčí komise.

Závěrem bych rád poděkoval za finanční podporu ze strany Města Stárkova, která nám zásadním způsobem pomohla při realizaci technické dokumentace na rybníku ve Studnicích a také zajištěním dětských rybářských závodů.

S pozdravem Petrův zdar
Karel Andres
jednatel místní organizace

ROZHOVOR

Hornictví jako fenomén po stovky let a proč se o něj zajímat

Začátky hornictví a dolování uhlí na Jestřebích horách se datují k roku 1590, kdy ale byly snahy o těžbu velmi skromné. Podle autora řady publikací o místním hornictví a zkušeného horníka Václava Jiráska se ještě během 17. století spíše náhodně kutalo. Až ve století osmáctém přichází systematické vyhledávání černého uhlí a dochází ke hloubení šachtic.

Těžba v Tmavém dole, kde dnes najdeme domov důchodců, začala v polovině 19. století. Jáma Naděje (během let nazývána i Hluboká jáma v Jívce, Karl Schacht nebo Důl Zdeněk Nejedlý II) byla založena roku 1856. Po první světové válce byl zaveden úřední název Tmavý důl, ovšem po záboru Sudet a pohraničí byl opět používán název Karl Schacht, a to kvůli německé okupaci. Ideologický název Zdeněk Nejedlý dostal důl až v padesátých letech. Těžba byla zastavena v roce 1972.

Zajímavá je také historie Větrného dolu (neboli Wetter Schacht, Větráku, Chlíveckého dolu, novodobě Kolektivu). Tato jáma byla založena na začátku 20. století s cílem odtěžit vzdálenou část tmavodolského revíru. Z této oblasti historie se dochovaly pouze kusé zprávy. Víme ale, že uhlí přepravovala speciální lanovka z Větráku do Rtně, provoz byl povolen v roce 1925. Délka lanovky byla podle Václava Jiráska přes 2000 m s převýšením 192 m a na trati obíhalo 30 zavěšených vozíků. Lanovka byla v provozu až do dubna 1964.

Na havířinu v Tmavém dole a okolí vzpomínají

Bohuslav Albrecht (*1948) a Josef Boštík (*1954)

Bohuslav Albrecht dnes bydlí ve staré Jívce, tedy nedaleko Tmavého dolu, kde léta pracoval jako horník. Během své kariéry byl zaměstnán na dolech v Žacléři, Tmavém dole a po jeho uzavření na Odolově. Své zkušenosti předával později i žákům na hornickém učilišti v Malých Svatoňovicích. Josef Boštík bydlí v Bystrém. Jako horník začínal v Radvanicích, ale později kvůli vzdálenosti přešel na práci do Tmavého dolu a na Odolov.

Jak jste se dostali k havířině?

Bohuslav Albrecht (BA): Já jsem si to vlastně doma vybrečel. U nás ve škole byl nábor, představili nám výhody práce v hornictví, a tak jsem se pro to rozhodl. Vyučil jsem se v Malých Svatoňovicích.

Dělaly se náборы často?

Josef Boštík (JB): Dělaly, u nás ve Stárkově byl ve škole také.

BA: Dokonce jsem potom také jezdil dělat náборы u nás na Semilsku. Vybrali mě a musím říct, že to byl docela hezký týden.

Ve vašich rodinách už nějaký horník byl? Dědilo se to?

BA: U nás v rodině ne, kdepak.

JB: My horníky měli. Už děda tuhle práci dělal, ale můj táta se do šachty bál. Během války kvůli nasazení horníka dělal na Tmavém dole a vlastně i díky tomu tady také zůstal. Oženil se.

Kde přesně se hornické učiliště nacházelo?

JB: Tam, kde je dnes v Malých Svatoňovicích střední škola. Do dneška tam zůstaly internáty a celé zařízení.

BA: Dokonce jsme tam v době studia stavěli atletický stadion. A musím říct, že tam byla docela drezura.

Jak probíhala výuka? Už během ní jste chodili do dolu?

BA: Pamatuji se, že v prvním ročníku jsme fáráli jen dva měsíce, jinak se chodilo do školy. Ale chodilo se pracovat na povrch. Ve

Václav a Ivo Jiráskovi (O dolování černého uhlí v oblasti Malých Svatoňovic na Jestřebích horách, str. 135) - se svolením autora

druhém ročníku to byl myslím týden a týden. A ve třetím jeden den do školy a čtyři dny do práce.

Dostávali jste za práci při studiu zapláceno?

BA: Ano, šlo to postupně nahoru, jak člověk získával zkušenosti. Po třech letech už to bylo na procenta výdělku havířů a končilo se na osmdesáti procentech běžného výdělku. Bohužel jsem si před vyučením zlomil nohu, takže o ty nejlepší peníze jsem přišel. (smích)

Kolik do hornického učiliště chodilo učňů?

BA: Nás bylo 120, ale ještě tam chodili zámečníci a zedníci. Řekl bych kolem 500 lidí. Byl to hezký areál a třeba na sportování to bylo ideální. Běhal jsem totiž na lyžích. V tomhle ohledu jsme se měli dobře, ale jinak to bylo přísné. Člověk měl špatně ustláno a už se nešlo do kina, to jsme chodili vždy ve středu.

Po vyučení jste hned nastoupili do práce?

BA: Ano, já šel nejprve do Žacléře a pak nás vyměnili za vězně z Tmavého dolu. Nás svobodné dali do Rtně, některé ženaté havíře z Trutnova na důl Ida, aby mohli dojíždět. Skoro rok jsme tam dělali společně s vězni. Mimochodem dnešní domov důchodců z Tmavého dolu ještě bere vodu. Jsou tam velké vystřílené rezervoáry. Jednou jsem se tam byl podívat.

JB: Po šachtě je to tam ale zadělané. Celé jsme to po uzavření dolu rekonstruovali.

Pro vás (Josef Boštík – pozn.) ta práce byla jiná jako pro důlního zámečníka?

JB: Zámečníkem jsem se vyučil, ale nebyl tam dobrý plat, takže jsem šel nakonec dělat horníka. Měl jsem nejdřív pracovat v dílně na povrchu, ale tam nebyly dobré podmínky.

BA: Takových bylo víc, důlní zámečníci nebo elektrikáři pak běžně přecházeli.

ROZHOVOR

Jak jste tu práci v dole nebo na povrchu zvládali fyzicky? Bylo vám 17 nebo 18.

BA: (smích) Když je člověk mladý, vydrží víc. Hodně jsem běhal, fyziku jsem měl dobrou. Teď je to výrazně horší.

S jakou technikou jste pracovali?

BA: Měli jsme hlavně sbíječky. Začal jsem roce 1966 a tady se pracovalo výhradně s nimi. Na Pulkrábskou sroj potom nasadili důlní kombajny. Já jsem se ještě učil, že právě tahle sroj je nedobyvatelná. Jenže soudruzi během dvou let rozhodli, že se bude dobývat. Nakonec tam byly stejně špatné podmínky.

JB: Ruční stěny tady byly vlastně až do konce. Byly tu velké úklony, přes sedmdesát stupňů, takže se nedala použít hydraulika.

Co pracovní úbor? Dostali jste něco od zaměstnavatele?

BA: Ze začátku jsme dostali montérky, tzv. fářečky, jedny na rok. Nebylo to lehké, dokonce někteří horníci dříve do práce chodili strašně daleko. Nejdelší trasa vedla tuším z Hajnic do Tmavého dolu. A chodili i v zimě, ani se mi tomu nechtělo věřit.

JB: Podmínky se postupně zlepšovaly. Na Větráku ve Chlívčích, kde pracoval můj děda, neměli ani koupelny.

Většina z našich čtenářů určitě někdy důl navštívila, minimálně na exkurzi, takže si dokážou představit, že tam musela být absolutní tma.

JB: Bez lampy nedá horník ani ránu. V hlavní chodbě se svítilo, ale jinak byla tma.

BA: Je to ta pravá tma. (smích)

Když jste přišli do práce a museli jste se dostat do podzemí a pak ještě přímo na své pracoviště, jak dlouho to trvalo?

BA: Někdy třeba hodinu. Sfáralo se šachtou, někdy se potom jelo mašinkou ve vozech. V některých místech se jezdilo i ve speciálních vozíčkách.

JB: Dokonce jezdily takové autobusy, speciální kukaně. To ale až

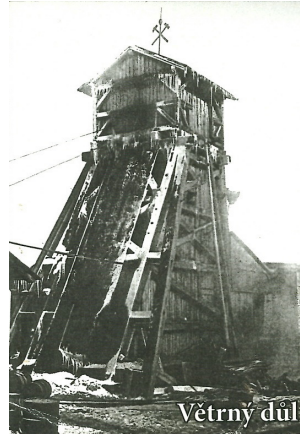
Ruční stěna (O dolování černého uhlí ve Rtyňsko-Bohdašinské oblasti na Jestřebích horách, str. 136) - se svolením autora

v pozdější době. Když pojedete z Malých Svatoňovicích na důl Ida, uvidíte vystavené hornické stroje. Bagr, vrtací vůz, vozíčky apod.

Jak se člověk dostával do podzemí? Konkrétně třeba v Tmavém dole?

BA: Fáralo se. Tmavý měl přes 400 metrů šachtu, pak se šlo

rovně a následovaly tzv. úpatnice, ty byly po 500 metrech. Bylo to kolem 900 metrů celkem. Taky jsem tam dole pracoval a

archiv Bohuslava Albrechta

Jak dlouho se vůbec razí důlní chodba?

JB: Asi tak 80 metrů za měsíc jsme dělali.

Byly tam dole v podzemí nějaké vozíky, kterými se uhlí přibližovalo?

BA: Byly tam dopravníky ze železa.

JB: Používal se i ten zmíněný důlní kombajn. Do boku měl řezný buben, jezdil nahoru a řezal. V tom stejném místě potom jezdil dolů a vybíral uhlí. Pod námi, a tím myslím celé Jestřebí hory, jsou kilometry chodeb.

Jak dlouhé jste měli směny?

JB: Osmihodinové. Od 6 do 14, od 14 do 22 a od 22 do 6. Akorát že v šest se sfáralo, na pracoviště se přišlo tak v sedm, a to už jsme stihli sníst svačinu (smích).

BA: Taky jsme chodili na čtyři směny po určitou dobu, to se střídalo přímo na pracovišti. Směny začínaly v 6, 12, 18 a o půlnoci.

JB: Já jsem dělal po vyučení v Radvanicích a byla tehdy nějaká chřipková epidemie, takže jsme museli chodit do práce po osmi hodinách. Myslím tím z ranní na noční, pak na odpolední a zase ranní. Můj kolega v pět hodin běžel do Stárkova. A když se vracel, byl zmatený a sousedé se ho ptali „Kam jdeš?“ a on „Na šichtu.“ Akorát nebylo pět ráno, ale pět odpoledne. Nevěděl už ani kdy je noc a kdy je den.

A Bohuslav Albrecht dělal potom i záchranáře, je to tak?

BA: To bylo k tomu úvazku, my ještě nebyli profesionální záchranáři. Dnes už na Odolově jsou, potom v průběhu let se profesionalizovali. Měli jsme služby a střídali se.

Jak dlouho jste nakonec zůstali u hornického řemesla?

BA: Já jsem pak postupně přestal dělat v dole, chvíli jsem vyučoval na učilišti a dělal mistra. V devadesátém roce už jsem nemohl pracovat vůbec, a to ze zdravotních důvodů. Krátce potom už doly na Odolově končily.

JB: Je to tak, někteří havíři pak přešli na nějakou dobu do Radvanic, kde to fungovalo o něco déle. V roce 1993 skončilo těžba i tam.

BA: Tehdy se objevil názor, že uhlí není potřeba. Je ale otázka, kam se to bude vyvíjet dál, třeba nebude v budoucnu plyn nebo ropa.

Městská knihovna Stárkov

V roce 2018 byla knihovna přemístěna do zrekonstruovaných prostor v přízemí domu čp. 87 ve Stárkově.

Půjčovní doba je každou středu od 15:00 – 17:00 hod.

Výpůjční služby:

- vlastní fond
- výměnný fond

Vlastní fond

Stav knihovního fondu byl v uplynulém roce 2477 svazků.

Knihovna nabízí obrázková leporela pro nejmenší děti, knížky pro začínající čtenáře, dobrodružnou i naučnou literaturu pro starší. Tyto knihy jsou označeny barevně podle věku čtenářů. V nabídce je i povinná četba pro maturanty. Je možné si zapůjčit knihy a časopisy s regionální tematikou. Literatura pro dospělé je členěna podle žánrů – romány, detektivky, thrillery, historické romány, romantika .... Vlastní fond je doplňován a aktualizován. V případě

Foto: databazeknih.cz

zájmu o knihy, které nejsou ve vlastním fondu, je možnost jejich zajištění z výměnného fondu.

Registrace čtenářů je zdarma.

Prodloužení výpůjček je po dohodě s knihovnicí.

K dispozici máme on-line katalog knih - viz stránky města.

Za rok 2021 i přes obtížnou situaci navštívilo knihovnu 470 čtenářů. Bylo zapůjčeno 1 349 knih, z toho 100 pro děti.

Výměnný fond

Knihy z výměnného fondu si bezplatně zapůjčujeme z Městské knihovny Náchod, se kterou uzavírá Město Stárkov každý rok darovací smlouvu a podporuje tak nákup knih do výměnného fondu.

Tyto výměnné soubory jsou pořízeny z dotace Královéhradeckého kraje. V uplynulém roce jsme měli zapůjčeno 260 svazků knih.

Z nových svazků si lze zapůjčit:

- Eva Koudelková a kol.: Pomnichovské osudy Čechů z Broumova
- Rodným krajem č.63
- Robert Bryndza – Propast smrti
- Mary Higgins Clark – Do posledního dechu

Mgr. Hana Křišťálová
knihovnice

Oblastní nemocnice Náchod

Zdravotníci Oblastní nemocnice Náchod se vloni postarali o 19 000 hospitalizovaných lidí. Tisíce operací, hospitalizací, ambulantních ošetření, diagnostických výkonů, rekordní počet porodů, a také covidové testování a očkování. To vše v loňském roce naplno zaměstnávalo zdravotníky náchodské nemocnice, kde vloni našly pomoc desetitisíce lidí s nejrůznějšími zdravotními potížemi. V prvním čtvrtletí loňského roku byla nemocnice pod dosud největším nápořem pacientů s komplikovaným průběhem onemocnění Covid-19. V nemocnici bylo postupně hospitalizováno 1 247 covidových pacientů, drtivá většina z nich v první polovině roku. V celkovém součtu lidí, kteří z nějakého důvodu potřebovali v loňském roce akutní lůžko v nemocnici, však tvoří pacienti s covidem pouze necelých 7 %. Největší krajská nemocnice totiž vloni přijala k hospitalizaci celkem 17 957 lidí, na lůžka dlouhodobé a následné péče dalších 975 lidí. Rušno bylo také na operačních sálech. Lékaři vykonali celkem 4 377 chirurgických, gynekologických, ortopedických, urologických a ORL operací. Nejveselejší čísla jsou však ta porodnická. V nové náchodské porodnici se vloni narodilo nejvíce dětí za posledních pět let, celkem 1 189 miminek. V pomyslné soutěži počtu kluků a holek byli chlapi jednoznačnými vítězi. Na svět jich vloni v Náchodě přišlo 623, zatímco dívek 566. Šťastní rodiče si z porodnice odváželi nejčastěji Jakuba či Elišku. Mezi další oblíbená jména vloni patřil Jan, Filip a Vojtěch a z holčičích Anna a Viktorie.

Co se v náchodské nemocnici chystá v letošním roce Zdraví patří k tomu nejcennějšímu, co v životě máme. Pokud jsme v plné síle, bez bolestí a zdravotních omezení, můžeme

si užívat života a realizovat naše nápady a touhy. Právě proto se náchodská nemocnice dlouhodobě zaměřuje také na osvětu o prevenci nejrůznějších onemocnění. Preventivní programy v uplynulých dvou letech potlačila probíhající epidemie koronaviru, v letošním roce nemocnice však znovu plánuje různými formami upozorňovat na potřebu prevence a zodpovědnosti za vlastní zdraví. O připravovaných preventivních akcích bude nemocnice vždy aktuálně informovat

2 0 2 2	
	Den zdraví - Oblastní nemocnice Náchod, a. s.
5. 5.	Světový den hygieny rukou
7. 5.	Světový den těhotenství
17. 5.	Světový den hypertenze
30. 5.	Evropský den prevence melanomu
14. 6.	Světový den dárců krve
1. 10.	Mezinárodní den seniorů
12. 10.	Světový den duševního zdraví
15. 10.	Celosvětový den boje proti rakovině prsu
17. 11.	Světový den STOP dekuubitům
18. 11.	Evropský antibiotický den
29. 11.	Světový den mrtvice

Oblastní nemocnice Náchod, a. s.
Purkyňova 446, 547 01 Náchod
TEL: +420 491 601 111
Email: info@nemocnicenachod.cz

na svých webových stránkách a na Facebooku.

Ve spolupráci s Královéhradeckým krajem intenzivně pracujeme na přípravě projektu urgentního příjmu, který se bude nacházet v přízemí ambulantního pavilonu a který by se měl začít budovat v příštím roce, a také na studii a projektové dokumentaci II. etapy výstavby náchodské nemocnice, která si klade za cíl dokončit modernizaci nemocnice, konsolidovat všechna oddělení do jednoho areálu a zvýšit komfort pro pacienty i zdravotnický personál.

Oblastní nemocnice Náchod

NĚCO O KŘÍŽOVÉ CESTĚ

Psát něco o stárkovské křížové cestě do Stárkovského zpravodaje je zbytečné. Město vydalo propagační materiál, který je volně dostupný všem místním občanům i turistům. Každý, koho to zajímá, se v něm dozví veškeré podrobnosti o historii i současnosti této památky. I přes tuto skutečnost si dovoluji napsat něco, co není až tak známé. Stárkovská křížová cesta je odborníky hodnocená jako velmi zachovalá. My co tam chodíme často, víme, že některé sochy poškozeny jsou /viz foto níže/. Z kterého období toto poškození pochází se můžeme jenom domnívat. Osobně jsem si myslel, že naši předkové si více vážili sakrálních památek a to až do té doby, než se mi dostalo do ruky Letní Broumovsko z r. 2018, což

jsou turistické noviny dodávány do každé obce zdarma. A tam Markéta Hanušová píše toto:

...že to neměla nikdy s lidmi ani počasím lehké, dokládá už zápis v kronice z poloviny 19. století. „Již delší dobu je stav křížové cesty velmi neradostný,

protože reliéfní figury vojáků a židů na kamenných sochách byly zlomyslně otlučeny kamením a rukama

nerozumných a rozpustilých dětí. Naproti tomu postavy Spasitele a ostatních svatých neutrpěly žádnou škodu. Tyto škody byly sochařem pečlivě opraveny a

obrazové výjevy na všech zastaveních nově omalovány a částečně pozlaceny, takže opět nabízejí krásný pohled.“

Málo kdo také ví, že stárkovská křížová cesta má svoji dvojnici. Je to v Nových Hradech u Skutče, okres Ústí nad Orlicí. Pro srovnání uvádím, že naše křížová

cesta má 14 zastavení a končí kapličkou. Vytvořil ji Bartoloměj Henrich z Litomyšle v r. 1755. Křížová cesta v Nových Hradech má stejného autora, kterému ovšem pomáhal jeho bratr Václav. Je o 10 let mladší. Tato cesta má 13 zastavení a vede od kostela k pozůstatkům někdejšího hradu zvaného Boží dům. Na fotografii vlevo je zastavení č. 4 ve Stárkově a velká fotografie vpravo zastavení č. 4. v Nových Hradech.

Mojmír Bárta

HISTORIE

Vývoj Stárkova do vzniku samostatného stárkovského statku – 2. část

Jako dodatek bylo uloženo uvěznění všech přítomných čertorejských poddaných, kterým se mělo pohrozit mučením, a hejtmane se od nich měli dozvědět, kdo stojí v pozadí těchto nepokojů. Doma ve Stárkově samozřejmě o této léčce nic netušili, a tak se v hojném počtu vydali 10. listopadu do Hradce. Zde jim hejtmane oznámili císařský rozkaz k uvěznění a všech 300 osob poslali do místní šatlavy s odvoláním, že poddaní musejí čekat na další císařské instrukce. I když hned po tomto incidentu poslali stárkovští císaři novou petici, bylo zřejmé, že státní aparát se postaví na stranu Zikmunda Čertorejského. Toho si byl vědom i on sám, a tak nejenže nepolevil ve svých požadavcích na poddané, ale naopak zesílil krutovládu na svém panství, aby dokázal svou moc a převahu. Poddaní strávili ve vězení celou zimu při velice krutých podmínkách. To si uvědomovali dokonce i hradečtí hejtmane a proto zaslali císaři zprávu vtom smyslu, že ne všichni věznění jsou stejně vinni, a že by stačilo ponechat ve vězení a vyslyšet pouze některé přední vůdce. 12. dubna 1593 proto přišel z Prahy dopis, který nařizoval, aby kromě deseti osob byli ostatní propuštěni pod podmínkou „že se k nadepsanému Zikmundovi Čertoryskému jakožto vrchnosti a pánu svému a dědici všelijak poslušně a poddaně chovati, a podle předešlého vyměření to všecko, což jim činiti sluší a náleží, vykonávati chtějí.“ Těch posledních deset nešťastníků bylo z vězení propuštěno až o rok později, 26. dubna 1594. Mezi nimi byli i dva stárkovatí měšťané - Adam Benešů a Matěj Reychl.

Zdá se, že se situace na Stárkovsku po r. 1594 nezmírnila nebo pouze nepatrně. Zikmund Čertorejský prostě nad svými nešťastnými poddanými zvítězil a do Bílé hory již také neslyšíme o dalším pokračování sporu. Důvodem prohry poddaných byl fakt, že nedokázali rázněji vystoupit proti své vrchnosti nebo se spojit s poddanými ze sousedních panství. Značným nedostatkem, který už od počátku předurčoval celou akci k neúspěchu, byla jejich slepá víra ve spravedlnost císaře. Přesto nepokoje na Stárkovsku byly největším poddanským odbojem v severovýchodních Čechách v 2. polovině 16. století.

O dokumentu z r. 1607, kterým Zikmund Čertorejský ustanovil svou manželku Saloménu v případě jeho smrti poručnicí nad jejich nezletilými dětmi, už byla řeč. Tímto ustanovením Čertorejský navíc Saloméně

věnoval k užívání skalské panství. Tím se mínil skalský statek a také nová tvrz, kterou nechal Zikmund postavit pod starým hradem Skály.(1)

Po smrti Zikmunda r. 1612 se statků Hrušovany, Helflín a Někvice ujal jeho nejstarší syn Věněk Skoch, kterému později připadl i statek Skály. Se svým mladším bratrem Bernartem Hertvíkem se o rodinný majetek rozdělil až 22. dubna 1625.(2) Panství bylo tak rozděleno na díl skalský, který si ponechal Věněk Skoch, a díl stárkovský, jehož se ujal Bernart Hertvík. Ten byl nyní pánem na městečku Stárkov a na vsích Bystré, Chlívce, Jívka, Radvanice, Pěkná Studnice, Dolní Veměřovice a Vápenka.

U Stárkova byl panský dvůr s pivovarem (ten byl ale v době rozdělení panství vypálen) a poplužím. Ke dvoru dále patřil sad a pastviště, další čtyři louky byly u vsí Vápenka, Chlívce, Jívka a Radvanice. Rybníky byly dva - jeden u Radvanic a druhý u Jívky, stejně tak mlýny - hořejší u Stárkova a v Jívce. Dolní mlýn pod Stárkovem byl v té době spálen. Ke stárkovskému dílu také přináležely čtyři potoky a dva lesy, pila u Jívky a další dvě, ale porouchané, pily pod Stárkovem a u Radvanic. V uvedeném výčtu můžeme u dvou položek (obě se týkají Stárkova - pivovar, dolní mlýn) nalézt poznámku - „v té době spálen“. Není to náhoda. R. 1622 vznikl ve Stárkově následkem blesku velký požár, který zničil téměř celé městečko včetně farního kostela.(3) V době války, kdy obyvatelstvo trpělo už tak dost, to musela být pro Stárkovské obrovská rána.

Situace ve Stárkově ve chvíli, kdy bychom se s ním měli rozloučit, nebyla tedy vůbec dobrá. Během třicetileté války městečko nesmírně zchudlo a útisk od jeho vrchnosti také příliš nepolevoval. Bernartem Hertvíkem Čertorejským z Čertorej, který umírá r. 1654, mizí rod Čertorejských z východních Čech. Bernart totiž zemřel bez dědiců a jeho ovdovělá manželka Kateřina Eusebie se podruhé vdala za barona Antheima. Tím do Stárkova přichází německá vrchnost, která zde v osobě rakouského rodu z Kaisersteinu setrvala až do r. 1945.

Mgr. Barbora Trenčanská,
Muzeum Broumov

Poznámky k VI. kapitole

1. Sedláček, A.: Hradý, zámky..., V., Praha 1887, s. 72.
2. SÚA Praha, DZ 302 M 18 - 27.
3. Cechner, A.: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese broumovském, Praha 1930, s. 286.

Výročí našich spoluobčanů

Jiřina Bednářová 95 let
Miroslav Lajer 70 let
Jiří Kobr 65 let
Arne Šubrt 60 let

Oldřich Turek 90 let
Zdeněk Venc 70 let
Jaroslav Bitnar 65 let
Pavel Dresler 60 let

Marie Horáková 75 let
Hana Jirmanová 70 let
Milan Hrdina 60 let
Blahopřejeme.

Město Stárkov pořádá

27. STÁRKOVSKÝ SLET ČARODĚJNIC

17:00 Program pro děti
18:00 Koncert Petry Göbelové
19:15 Divadelní soubor Medvěd Stárkov
19:45 Rej masek
Soutěž o královnu čarodějnic
a nejkrásnější koště
20:30 Ohňová show Inferno
20:45 Slavnostní zapálení hranice
dále hraje kapela Nanovor

**v sobotu 30. dubna 2022
v přírodním areálu HORNÍ HŘIŠTĚ**

**Parkování je možné na náměstí
Občerstvení zajištěno**

Inzerce

PRODÁM GRANULE PRO
KONĚ, ovce, kozy, králíky

Granule ze sena
25 kg – 230Kč

Granule z vojtěšky
25 kg – 250Kč

**Granule z cukrové
řepy 25 kg – 250Kč**

e-mail: datekpraha@seznam.cz

mobil: +420 775 550 661

Fb: datek-peletky.

odběrové místo:
Rtyně v Podkrkonoší

Inzerce

KOMINICI
POLICE NAD METUJÍ

REVIZE • KONTROLY • ČISTĚNÍ • OPRAVY
VLOŽKOVÁNÍ • NOVÉ KOMÍNY A KOUŘOVODY
KONTROLY KOTLŮ NA PEVNÁ PALIVA

Cena kontrol a čištění 450-1250 Kč
Cena revize (nové komíny) 950-1950 Kč

KOMINICI NOSÍ ŠTĚSTÍ
Ing. Matěj Brát • Jiří Štraněk • Tomáš Nosek
Martin Pohl • Dan Kubík • Tomáš Mach

Telefon 774 022 126

www.kominicipolice.cz

Příště:

Škola ve Vlásence

100 let pádu letadla

ZŠ a MŠ Stárkov

Informace o KT30

Odpady